Короткий огляд національних законодавчих вимог щодо благополуччя тварин зокрема птиці під час її забою та умертвіння

Оксана НОВОХАТНЯ

начальниця відділу з питань здоров’я та благополуччя тварин Департаменту державної політики у сфері санітарних та фітосанітарних заходів і продовольчої безпеки Мінагрополітики

Законодавче підґрунтя: ключові етапи 2025–2026 років

Вересень 2025

СКРИНІНГ відповідності законодавства праву ЄС

Січень 2026

ПІДПИСАНО ЗАКОН УКРАЇНИ № 4718-IX

«Про внесення змін до деяких законів України щодо приведення регулювання у сферах ветеринарної медицини, благополуччя тварин і кормів у відповідність з актами права Європейського Союзу»

Березень 2026

ЗМІНИ ВНЕСЕНО

ДО НИЗКИ ЗАКОНІВ УКРАЇНИ, ВКЛЮЧАЮЧИ

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ВЕТЕРИНАРНУ МЕДИЦИНУ ТА БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТВАРИН» № 1206-IX

2026

РОЗРОБЛЕННЯ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПІДЗАКОННИХ НПА

ЗАКОНОДАВСТВО ЄС У СФЕРІ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТВАРИН

Основні акти, з якими Україна узгоджує національні вимоги

УТРИМАННЯ ТВАРИН

Директива 98/58/ЄС	Загальні вимоги
Директива 2008/119/ЄС	Телята
Директива 2008/120/ЄС	Свині
Директива 1999/74/ЄС	Кури-несучки
Директива 2007/43/ЄС	Бройлери

ТРАНСПОРТУВАННЯ

Регламент (ЄС) № 1/2005

Транспортування морем: 2023/372 та 2023/842

КОНТРОЛЬНІ ПОСТИ

Регламент (ЄС) № 1255/97

ЗАБІЙ ТА УМЕРТВІННЯ

Регламент (ЄС) № 1099/2009

Законодавство у сфері благополуччя тварин

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ВЕТЕРИНАРНУ МЕДИЦИНУ ТА БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТВАРИН»

СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ ПЕРСОНАЛУ ЩОДО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТВАРИН

Наказ Мінекономіки
№ 6496 від 03.06.2026

«Про затвердження деяких нормативно-правових актів щодо дотримання законодавства про благополуччя тварин та про втрату чинності наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України від 11 жовтня 2024 року № 3933»

УТРИМАННЯ ТВАРИН

Наказ Мінекономрозвитку
№ 224 від 08.02.2021

«Про затвердження Вимог до благополуччя сільськогосподарських тварин під час їх утримання»

ТРАНСПОРТУВАННЯ ТВАРИН

Наказ Мінекономіки
№ 6497 від 03.06.2026

«Про затвердження Вимог до забезпечення благополуччя тварин під час їх транспортування та здійснення супутніх операцій»

КОНТРОЛЬНІ ПОСТИ

Наказ Мінекономіки
№ 5148 від 20.04.2026

«Про затвердження Вимог до контрольних постів, призначених для відпочинку тварин під час їх транспортування»

ЗАБІЙ ТА УМЕРТВІННЯ

Наказ Мінагрополітики
№ 628 від 29.08.2022

«Про затвердження Вимог до забезпечення благополуччя тварин під час забою та умертвіння»

ФОРМИ АКТІВ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ

Наказ Мінекономіки № 4481 від 01.04.2026
«Про затвердження форми актів, складених за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного контролю (інспектування) стосовно дотримання вимог законодавства про побічні продукти тваринного походження, ветеринарну медицину та благополуччя тварин»

ДЕРЖАВНИЙ РЕЄСТР ДОКУМЕНТІВ

Постанова КМУ № 1083 від 03.09.2026

«Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру документів, виданих відповідно до законодавства про благополуччя тварин»

ВИМОГИ ДО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ВПРОВАДЖУЮТЬСЯ НА ВСІХ ЕТАПАХ ЖИТТЯ ТВАРИН

ЗАБОРОНЕНО ЗАВДАВАТИ ТВАРИНАМ НЕВИПРАВДАНОГО БОЛЮ, СТРАЖДАНЬ, ТРАВМ ТА СТРЕСУ

ПІДГОТОВКА ПЕРСОНАЛУ

- Навчання в уповноважених організаціях
- Перевірка знань
- Сертифікація
- Компетентність персоналу

Без підтверджених знань і навичок до роботи з тваринами не допускають

УТРИМАННЯ ТВАРИН

- Доступ до корму та води
- Достатній простір
- Вентиляція та освітлення
- Догляд та лікування

ТРАНСПОРТУВАННЯ ТВАРИН

- Придатність тварин до транспортування
- Сертифікація транспортних засобів
- Завантаження та розвантаження
- Вимоги залежно від тривалості рейсу
- Відпочинок, напування та годівля

ЗАБІЙ ТА УМЕРТВІННЯ

- Передзабійне утримання
- Дозволені методи оглушення
- Моніторинг ефективності оглушення
- Стандартні операційні процедури
- Відповідальна особа на забійній потужності з питань благополуччя тварин

Оператори ринку, що здійснюють забій птиці, призначають відповідальну особу з питань благополуччя тварин на кожній бійні, на якій забивається 150 000 та більше голів птиці або кролів на рік.

Загальні принципи благополуччя під час забою

Вимоги стосуються кожного етапу поводження з птицею на забійній потужності

ЗАПОБІГАННЯ СТРАЖДАННЯМ

Необхідно запобігати невиправданому болю, страху, стражданням і травмуванню.

Поводження має бути спокійним та обережним.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОПЕРАТОРА

Оператор потужності організовує процес так, щоб усі операції виконувалися відповідно до встановлених вимог.

КОМПЕТЕНТНИЙ ПЕРСОНАЛ

Працівники повинні мати необхідні знання та навички для виконання доручених операцій із птицею.

Практичний орієнтир: оцінювати не лише сам момент оглушення, а весь ланцюг — розвантаження, переміщення, очікування, фіксацію, оглушення та знекровлення.

Технологічний ланцюг: контроль благополуччя птиці

На кожному етапі мають бути визначені відповідальні працівники та контрольні дії

01 **Прибуття та розвантаження**

Обережне поводження;
недопущення травм і зайвого стресу.

02 **Передзабійне утримання**

Належні умови очікування;
доступ до води та контроль стану птиці.

03 **Переміщення і фіксація**

Мінімізація часу та дискомфорту;
правильне поводження з живою птицею.

04 **Оглушення**

Застосування дозволеного методу та належних параметрів процесу.

05 **Знекровлення**

Своєчасне виконання після оглушення;
недопущення відновлення притомності.

06 **Підтвердження смерті**

Перевірка відсутності ознак притомності/життя до подальших операцій.

Система управління та державний контроль

Документовані процедури допомагають забезпечити сталість вимог на практиці

ПЕРСОНАЛ

Визначити завдання та відповідальність працівників; забезпечити належну підготовку і практичні навички.

СТАНДАРТНІ ПРОЦЕДУРИ

Розробити та застосовувати процедури щодо поводження, оглушення, контролю ефективності, знекровлення і дій у разі відхилень.

ЗАПИСИ ТА ПЕРЕВІРКИ

Фіксувати результати моніторингу, несправності, коригувальні заходи та перевірки обладнання; забезпечити доступність записів для контролю.

Забій, умертвіння та супутні операції повинні здійснювати лише особи з належним рівнем знань та навичок, що дозволяє їм виконувати такі дії без завдання тваринам будь-якого зайвого болю, стресу або страждання

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ, ДОВКІЛЛЯ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

НАКАЗ

03.06.2026 № 6496

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 29 червня 2026 року за № 948/46342

Про затвердження деяких нормативно-правових актів щодо дотримання законодавства про благополуччя тварин та про втрату чинності наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України від 11 жовтня 2024 року № 3933

Відповідно до статей 37–40 Закону України «Про ветеринарну медицину та благополуччя тварин», пункту 8 Положення про Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2025 року № 903,

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 3 вересня 2026 р. № 1083
Київ

Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру документів, виданих відповідно до законодавства про благополуччя тварин

Відповідно до частини другої статті 42 Закону України "Про ветеринарну медицину та благополуччя тварин" Кабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я є :**

1. Затвердити Порядок ведення Державного реєстру документів, виданих відповідно до законодавства про благополуччя тварин, що додається.

НАКАЗ Мінекономіки від 03.06.2026 № 6496

ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ДЕЯКИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ЩОДО ДОТРИМАННЯ ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТВАРИН

Наказ № 6496 є нормативним підгрунтям для функціонування системи підготовки персоналу потужностей щодо дотримання вимог законодавства про благополуччя тварин, яким затверджено:

- Порядок уповноваження організацій на здійснення підготовки персоналу
- Перелік тем підготовки персоналу
- Порядок підготовки персоналу, перевірки знань і навичок
- Форми: заяв, декларацій, сертифікатів, тимчасового допуску
- Порядок видачі тимчасового допуску до виконання обов'язків

ХТО МАЄ ПРОХОДИТИ ПІДГОТОВКУ?

ПЕРСОНАЛ, ЩО
- утримує тварин
- транспортує тварин
- здійснює забій

*включаючи всі супутні операції

під час інспектування має пред'явити на вимогу інспектора

НА ВИБІР:
- Державний сертифікат
- або Витяг з реєстру державних сертифікатів
- або Тимчасовий допуск

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ ДОПОВІДАЧА

Оксана НОВОХАТНЯ

начальник відділу з питань здоров’я та благополуччя тварин
Департаменту державної політики у сфері санітарних та фітосанітарних заходів і продовольчої безпеки

Міністерство аграрної політики та продовольства України

oksnov2020@gmail.com